

LA VEU DE CATALUNYA

SETMANARI POPULAR

PRO ARIS ET FOCIS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Dormitori de Sant Francesch, núm. 5, Imprempta «La Catalana.»

Sumari: Manifest. Electors dels districtes de Vilafrañca, per Joan J. Permanyer.—La onada puja..., per N. Verdager y Callis.—Cant d' independència, (poesia) per Bonaventura Bassegoda.—Los temps s' acosten, per Juli Veran.—Moviment Regionalista.—Llibres rebuts, per F.—Notes curioses, per Ramón N. Comas.—Dietari del Principat.—BOTLLETÍ SETMANAL: Santoral—Efemérides.

MANIFEST

Electors del districte de Vilafranca:

No per propi impuls—que may á tant hauria arribat l' atreviment meu—sinó á iniciativa del Centre Catalanista d' aquesta vila, que d' acort ab la «Unió Catalanista,» creyent que ha arribat la hora de desplegar á les lluytes electorals nostra bandera, s' ha fixat en ma humil persona, aspiro á la alta honra de representarvos á les Corts, si es que ab aquest gloriós nom que tan grats recorts desperta entre nosaltres podem calificar los Parlaments que s' estilan ara; y al presentar á tal efecte ma candidatura, he de declarar, avans de tot, de la manera més solemne, que no dech, ni puch, ni vuy fer cap d' aquelles promeses, per desgracia tan usuals en semblants cassos, que ó al ferles se sap be que no les ha de cumplir aquell mateix que les fá, ó si s' compleixen acusen sempre la existencia d' immorals y repugnants pactes.

En cambi, ab tota la força de convicció del que ja avans de que prengué forma concreta lo defensava, puch esposarvos un programa polítich, lo programa dels que donant á les formes de govern secundaria importancia, busquen en les institucions populars la restauració de la llibertat catalana, lo programa d' aquelles llibertats que vosaltres sentiú, fins qui sap si molts sense donárvosen compte, lo programa del Catalanisme que, discutit y aprobat en públiques Assamblees, estudiat en Academies y divulgat per la premsa, per ningú pot ésser un misteri avuy que tracta ja d' entrar en la vida práctica.

Ben condensat y precisat lo dexá la «Unió Catalanista en son manifest de 16 de Març del any últim, y á ell tan sols he de referirme, ja que d' ell no he de separarme.

«May—deya la Unió—l' Catalanisme ha treballat á la ombra pera arribar á la realisació dels seus ideals. Defensor dels principis honrats que sustenta, ben clars y á la llum del sol los va exposar á la Reyna Regent d' Espanya en sa vinguda á Barcelona y ben clars y concretament los va donar al país en la Assamblea de Manresa de 1892.

»Com allavors diguérem, entenem avuy que han de quedar á càrrech del poder central del Estat espanyol les relacions internacionals, l' exércit de mar y terra, les relacions econòmiques d' Espanya ab los demés payssos, la construcció d' obres públiques de caràcter general, la resolució de totes les qüestions y conflictes inter-regionals y la formació del pressupost anyal de gastos, al que deurán contribuir les regions á proporció de sa riquesa; tot ab la organissació corresponent y adecuada.

»Pero entenem que correspón al Poder regional lo règimen intern de Catalunya, y que ha de constituhirse aquesta mantenint lo temperament expansiu de sa lligislació y segons ses necessitats y son modo de ser.

»En conseqüencia, volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sían catalans tots los que á Catalunya desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanes, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi á la organissació interior de nostra terra: volém que catalans sían los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya s' fallin en última instancia ls plets y causes; volém ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat les contribucions é impostos y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exércit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut quintes y lleves en massa y establint que la reserva regional forlosa presti servey tant sols dintre de Catalunya.

»Aquest es nostre catalanisme dintre d' Espanya; aquest es lo nostre regionalisme dins de Catalunya.»

Y aquest es també l' meu programa, aquest es lo meu dogma polítich y á tots y á cada un dels principis que l' integran, he consagrat fins ara y he de consagrar endevant, totes mes forces, fins á véure establerta la autonomia de la terra catalana.

Y aquest programa que en l' ordre polítich y administratiu torma als pobles lo govern de sí mateixos, pera que ab lo conexement de son modo de ser instituhixin son règimen intern y

al estímul de ses propies necessitats troben lo modo de satisferles, en l'ordre econòmic te principis complementaris, los únichs que poden restablir l'equilibri y donar solució al problema social que, com tots sabéu, es avuy el verdader problema.

Ben clar ha dit lo Catalanisme al sentar en la Assamblea de Balaguer les bases generals del sistema tributari, que 'ls pobles son los que han de fixar y recaudar les contribucions y cuydar d'esmersarles, donant al poder central lo que pera son funcionament necessita, y no divent com are, recullir les escasses engrunes que aquell te á be de dexarli ó veyentse en lo cas d'acabar d'espremer al arruinat contribuyent que ha donat lo que te y fins lo que no te, al pagar los impostos ordinaris.

Ben clar ha dit, que ab res ha de contribuir á les cargues del Estat aquell que viu tan sols del salari, y que per lo tant, s'ha de posar fi en absolut á la contribució de consums que si es un sarcasme pera les classes treballadores se converteix, en la forma com en molts pobles se recauda, en un verdader cástich pera les classes en apariencia més acomodades.

Ha dit ben clar, axís mateix, que la igualtat tributaria, ha de buscarse en la igualtat del sacrifici y que, per lo tant no consisteix en pagar lo mateix tant per cent sobre les rendes y ganancias sino en pagar un tant per cent major quan major sigan aquelles, únich sistema que pot evitar que les fortunes mitjanes vagin perdentse engolides per les fortunes colossals que crean los acaparadors industrials y la banca y que sobre tot pot salvar de la ruina als propietaris agrícoles, aquests propietaris que avuy van cayent de un á un al pes de les contribucions y que havian sigut fins ara lo més ferm puntal de la civilisació catalana.

Y no menos clar, ha dit, en fi, que s'ha de reformar radicalment l'actual sistema de quintes, desterrant per sempre més la redenció en metàl·lich ab les que, cotisantse la sanch humana per diners á un preu pel rich, relativament barato, se dona lloch á que les classes que 's diuen directores, y que dins de la atmósfera d'egoisme que per tot avuy 's respira, no son més que les espectadores, mirin indiferentes com ab mort anónima, se pert en ruinoses guerres la flor del jóvent del nostre poble.

De tots aquestos principis encara que jo volgués no podria renegarne, mes vos enganyaria, electors del districte de Vilafranca, si vos lo pro-

metia per ma propia força. L'únich que jo vos puch dir es que la meua elecció será 'l primer pas que s'haurá donat en la vida activa de la política pera portarles á la práctica.

JOAN J. PERMANYER.

Vilafranca del Panadés 13 de Març de 1898.

LA ONADA PUJA...

Els cambis á trenta nou!

Als conexedors de la situació financiera d'Espanya, aquesta puja dels cambis los te escroixits. Espanya no mes te pecetes y ha de pagar molt ab franchs... L'arruïnament s'acosta á bell corre. La Espanya 's va desencolant d'Europa y va fugint cap al aïslament y á les miseries africanes. La Espanya va de recules y se 'n enmena la nostra Catalunya!

La brivallada de polítichs castellans, amos del Estat, se donaven colps de puny al pit y s'arrencaven los cabells quan Catalunya demanava protecció pera sa industria; perque deyen que 'l proteccionisme convertia 'ls Pyrineus en muralla de la Xina aturadora dels ayres de la civilisació. ¡Estúpits! Lo proteccionisme fa creixer lo treball en nostra terra; y la nostra terra, quant més treballa, més llaços va nuant ab los pobles avensats y més y més sent los seus pulmons aflagats per los oreigs desvetlladors de les nobles energies.

Ara si que 'ns ne van trayent del concert del mon civilisat. Els cambis, amunt, amunt... Aquí la teniu la muralla de la Xina!

No podém anar pe 'l mon, perque 'ls diners del nostre pays no tenen estima y no 'ns arriben pera res; açó mateix ens fa difícil la adquisició d'elements nutridors de la inteligencia y del sentiment. Els cambis ens obliguen á tancar nos á casa, á arraulir nos á dins de la closca; y 'ls cambis van pujant.

Mentres pugen los cambis, va baxant lo concepte, ja no gayre alt, que 'l mon civilisat te de la Espanya. Al veure aquest Estat debatentse tant temps seguit en mitg de fortes crisis y próxim á entrar en la més grossa y perillosa, s'han parat un moment á examinarlo; y han tombat la cara, sense cap interés, perque han vist que era poca cosa y que camina cap al no-res. Ja ni siquera compassió desperta; son pas de ball andalús cap á la barbarie, no consegueix á fora sino actituds de tant-se-me 'n-dona.

«Quí 'ns traú á fora d' Europa y 'ns tira cap á un racó del Africa? Miréu qui ha motivat y ha anat vivant les guerres d' ara, xucladores de nostra sang y enterradores de la serietat y dignitat de la política espanyola; miréu qui aniquila la riquesa espanyola, y qui fa pujar los cambis.

Anéu mirant, que l' espectacle es edificador: esclata á Cuba una insurrecció determinada, afavorida, per la política castellana, qui, per tradició, no veu en les terres del Estat siné feus mantenidors de les hidalguies gandules; aquesta insurrecció, feta al crit de ¡llibertat! hauria estat sofocada si, abans de vessarse sang, s' haguessen implantat en la illa llibertats demanades per los insurrectes y votades ja per lo Parlament d' Espanya; mes la política castellana es política de orgulls criatureschs: perque aquestes llibertats s' exigien, no volgué donarles... no volgué donarles allavores, al comens de la guerra, quan era segur que ab elles se matava la guerra, y les ha donat ara, que la guerra se 'ns ha cuydat menjar vius, que ja pot ser no te aturador y que ha portat complicacions de gravetat immensa. Axis es l' orgull castellá, no pacta sinó quan ha de fer una baxesa ipítul.

A Filipines s' axeca també, y ab igual participació de la política castellana, una revolta. Se logra, ab medis que no s' han aclarit, sofocarla, y, al cap de quatre dies, van d' Espanya cap á Filipines barcades d' empleats que per experiencia se sap son les manxiules quines fiblades desesperen y fan botar al últim als més pacients.

Contéu si la cosa es manifesta y perillosa que 'l Brusi ho ha delatat. Es á dir que acabada, com Deu sap, una guerra, la política castellana ja prepara la que no dexará devenir.

Miréu mes—y ara ja no es solament la política castellana, ara es ja la raça qui fa exhibició de sos mérits de candidat á poble de la selvatgeria:

Miréu al poble de Madrid, mireu á les dames madrilenyes fent los possibles pera promoure l' esclat massa perillós d' una guerra ab los Estats-Units. Y per fi, miréu á les mes altes institucions de la política espanyola, miréu á la premsa castellana y al poble castellá, oblidar la guerra que tenim y les que amenassen, oblidant mals-de cap grossos y perills gravíssims al voltant del llit d' agonía d' un ex-torejador. «No 's parla á Madrid d' altra cosa que de la mort d' En Frascuelo,» axis deya un telegrama qui venia al darrera d' altres ahon se daven noticies esparveradores sobre relacions d' Espanya ab los Estats-Units, llistes de soldats espanyols morts y ferits en la

guerra de Cuba, y s' esposaven temors d' un revifament de la insurrecció filipina...

Els cambis cap amunt, el senderi cap avall... La Espanya va enfontzantse. ¿No sabem veure els catalans que, si no la 'n deslliguem una mica, ab la Espanya dels castellans s' enfonsará la nostra Catalunya?

Molts catalans no veuen sino una cosa: que Catalunya xucla 'ls diners dels consumidors de tota Espanya, y, aconhortats per aquesta visió, son molt capassos de mirarse, sense ferne altre estat, com la Espanya arrocega al fons del avench á Catalunya condormida en lo pler de anar arreplegant diners á brates de manufactures.

Els qui no pensém axis, tremolém y doném el crit d' alerta; perquè la onada va pujant...

N. VERDAGUER Y CALLÍS.

CANT D' INDEPENDENCIA

*Volguém la nostra herencia
tornar á possehir!
¡oh santa Independencia
tu 'ns has de redimir!*

*Catalans de bona mena
ha arribat lo gran moment,
lo fuhet per nostra esquena
massa temps que cruix brunzent.
S' ha estingit l' antich llinatge;
ja tothom nos pot fe' ultratge.
¡Reneguém d' un esclavatge
que no 'ns don' sino torment!*

*La més negra tiranía
á son peu nos fá ajupir.
¿Qué s' han fet les lleys que un día
Catalunya van regir?
De la nostra antiga gloria
no 'ns en queda ni memoria
y los fulls de nostra historia
va esquexantnos lo butxi.*

*Han jurat al fi matarnos
y nos tractan de germans!
Com més vullgan humiliarnos
que nos troven molt més grans.
Son empelt de mala branca
y com tot lo noble 'ls manca,
per nosaltres tot se 'ns tanca
y tot s' obre pe 'ls forans.*

*Ja ningú pot enginyarse
per fer gran nostra Nació
y 'l pagés no pot guanyarse
l' honrat pá ¡que Deu n' hi dó!*

*La miseria nos acora,
cap á terra lo mall plora
y la trista llansadora
vá pudrintse en un racó.*

*De la nostra gran marina,
prou que 'ls corchs vos ho dirán,
la corona de Regina
de son front ha anat tombant.
Dins dels ports cap nau s' hi acosta
y al jovent de nostra costa
lo Nou mon d' almosta á almosta
poch á poch s' ha anat dragant.*

*Feynador com la formiga,
d' honradesa pur mirall,
lo patró de nau antiga
navegava ab son treball.
Mes avuy se desespera
y tan sols vá á la pesquera,
que la nau que son goig era
l' han venuda en l' escandall.
Com terrible nuvolada
s' ha axecat l' odi á ponent
y en sa fúria malaurada
nostre esplet á anat perdent.
Al entorn de nostra testa
va voltant la mort feresta.
¡Malehim donchs la tempesta!
De ponent ni vent ni gent!*

*Son ja tantes nostres penes
que no 's poden esmentar;
sols lo drinch de les cadenes
potsé' ns fassa despertar,
y quan l' hora sia arribada
alséms tots d' una vegada
y la patria endogalada
corrém tots á deslliurar.*

*Volguém la nostra herencia
tornar á possehir!
¡Oh Santa Independencia
tu 'ns has de redimir!*

BONAVENTURA BASSEGODA.

LOS TEMPS S' ACOSTEN

I

Les idees felibrénques están de moda. Haviam d' arribarhi. Desde una llarga temporada, mercés al llibre d' En Maurici Barrés «Les Deracinés», la recepció d' En Andreu Theuriet á la Academia y la qüestió Dreyfus, per tot arreu no 's parla sino del mal que fá á la França la centralisació d' una banda y 'l cosmopolitisme de la

altra. Mentres uns criden: Salvém la raça! d' altres diuen: Torném á la nostra terra! Tothom de mica en mica, compren que no es cap be pera un pays tenir una capital que agabelli tot lo poder, totes les inteligencies, totes les riqueses, mentres que la provincia's va enneulint cada día més, y regonexen també que hi han homens mes perjudicials pera la nació que 'ls felibres....

No hi ha res més impresionador que la historia, contada per En Maurici Barrés en lo prefaci de son llibre, de l' arbre que als últims de sa vida anava á contemplar lo philosoph Taine, son mestre. En aquell arbre «*fédération bruissante*» l' escriptor immortal de *Les origines de la France contemporaine*, hi veyá la imatge de lo que deu esser una societat ben constituída, un pays sa. Mentres les arrels, lo tronch, les branques, los branquillons, les fulles, tot vivia de la matexa vida plena, expandida, generosa, y totes les parts estaven lligades entre elles, dependint les unes de les altres, pera constituhir ensemps una cosa bella y forta, cada part, per son cantó, vivia de sa vida pròpia, crexent y desenrotllanse á sa faysó particular tant com li permetia la naturalesa. Allá s' hi sentia la sanitat, la armonía, la vida. Y En Taine no se sabia avenir de que 'ls francesos no entenguessen la lliçó tant clara y tant magnífica que ab açó 'ls donava la naturalesa.

En Maurici Barrés, qui te 'ls matexos gustos que En Taine, y qui, per tant, no podia dexar de venir á parar al regionalisme, vol ell també ajudar al reviscolament de les ànimes provincials y á entrebancar lo moviment qui ho carreteja tot cap á París. Fa ja molt temps que lluyta ab tant de talent com de força á favor d' aquesta causa. ¿Qui no recorda sos articles sobre la Exposició de 1900, y tants d' altres que escampa per tot arreu? Pot dirse que sa darrera novela *Les Deracinés*, es una bona pedra, treballada de ma mestre, que deturarà no pas poques carretes á punt de marxar cap á París.

Les matexes idees sobre la centralisació qui ens ofega y sobre la necessitat de fer reviure les provincies, les trobám en lo discurs que pronunciá En Pau Bourget en la Academia respondent á N' Andreu Theuriet. Cal llegir aquelles hermoses paraules: «Vos creyéu que la planta humana no val sinó per la força del terror, per son lligament á les costums velles y senzilles, per lo reingrés en la naturalesa. Vos consideréu que l' atractiu encisador de París, aquesta conseqüència moral de la excesiva centralisació es

una de les causes principals d'empobriment pera nostra vida nacional. Vos estiméu y celebréu los sers de costum y de tradició, tots aquells qui demanaren lo secret de la força y de la sanitat interna als recorts dellur raça y á la familiaritat ab lo pays matern. Vos aborriú, al contrari, tots aquells á qui un dels més ardits psicòlechs de la nova generació ha definit ab lo nom escayent de *desarrelats*. Al veure la devoció ab que aneu recullint les cançons regionals, los mots bonichs del llenguatge popular, la complacencia ab que retrayéu les escenes del treball camparol, se veu clar que somniéu pera nostra patria un destí diferent, un retorn á exa varietat local qui suposa eentres de energia independents, una disminució del despotisme d'aquest Estat, qui ofega un xich més cada día les iniciatives particulars, y áxis, d'aquesta manera, 'ns conduhiu, sense prédiques, sense teoríes á les matexes conclusions que 'ls mestres de la ciencia social, un Le Play, ó un Taine.»

Tots segurament, hem aplaudit aquest homenatge fet á En Andreu Theuriet, però no 'ns hem pas fet tots exa reflexió: ¿Y, donchs, qué diria En Pau Bourget, si hagués de fer la rebuda y l'elogi d'un altre poeta en qui nosaltres pensém? Aquí es ahon volia venir á parar. Tot aquest enrenou que 's fa ara á París en un petit círcol d'escriptors, hi han ara mateix cinquanta anys que sots la impulsio d'un gran poeta te lloch en lo Mitgdía. Fan ara meteix cinquanta anys que va ser fundat lo Felibrige pera proclamar aquelles coses, pera fer triomfar aquelles idees, y també 'n fan cinquanta que aparexen en la capital poca-soltes que se 'n trunfen y moltes vegades ne fan escarni. Ah! les *cançons regionals y 'ls mots bonichs del llenguatge popular y les escenes de la vida pagesa*, en voléu? Aquí teniu *Mirèio y Calendau y les Isclo d'or y Lou Rose* y tantes altres creacions d'En Mistral y dels altres! Y la *guerra al despotisme del Estat y lo retorn á les varietats locals y la reconstitució de les provincies*, es possible que tot açó 's trobi en les obres d'En Theuriet; però jo coneix gent que ho han cridat mes fort que no pas ell, que no s'accontenten de cridarho, y que están sempre á punt d'anar á agafar lo bou per les banyes.

Lo mateix pot dirse respecte de la campanya que alguns han emprés á França, de deslliurar y de defensar á la raça francesa d'aquella gent qui ahontsevilla que s'estableixen els hi poden dir sempre los forasters. Referintse á exa qües-

tió, En Maurici Barrés escrivia en *Le Journal* del 5 de Desembre passat: «Sense conèxer-se, En Drumont y En Mistral, treballen pera lo mateix objecte.»

Açó exigeix una explicació: En un pròxim article, la donaré, trayentne la conclusió, en lo que pertoca al Felibrige.

JULI VERAN.

(Traduhit de L' Aiolí)

MOVIMENT REGIONALISTA

ESPANYA

Catalunya.—Avuy á les deu del matí, tindrà lloch en lo Teatre Principal de Vilafranca del Panadés, un *meeting* electoral que promet tenir molta importancia. La convocatòria diu áxis:

«Catalans: Les desgracies que han plogut sobre la nostra terra á causa del desgavell de la política imperant, son intolerables. Es hora de que en les Corts del Estat se fassi sentir una veu que parli, no en nom d'un partit, sino en nom del pays; en nom dels desgraciats quina vida 's sacrifica y en nom de tot lo poble honrat y treballador que paga en últim terme les disbauxes de la política.

»Lo Centre Catalanista d'aquesta població, secundat per lo partit federal y demés persones ilustrades y de representació de la comarca no subjectes al caciquisme, desitja que 'l districte de Vilafranca del Panadés tingui l'honor d'enviar á les Corts á un veritable representant de la terra, á un home independent com D. Joan J. Permanyer, quin nom, que ha de recordar á tot català l'acte més enérgich d'independencia política que han presenciât les Corts de Madrid, nos es una garantía de lo dignament que sabrá correspondre á la confiança de aquest districte.

»Per axó vos convidém á la reunió pública que hi haurá diumenge día 13 á les deu del matí en lo Teatro Principal, convensuts de que hi acudiréu ab lo mateix entusiasme ab que en son día donaréu vostres vots á tan eminent patrici.

»Vilafranca del Panadés 8 de Març de 1898.—Lo Centre Catalanista.

—Ha reaparegut nostre bon company L' Olotí, que ve á defensar nostres ideals ab més entusiasme que may.

Sia benvingut y compte sempre ab nostra bona germanor.

—Demá passat veurá la llum *La Nació Catalana*, continuadora de *Lo Regionalista*, ab notables millores.

Se repartirà de franch en nostra administració y en los demés llochs de costum.

—La segona conferencia en llengua catalana, donada en la Academia de Llegislació y Jurisprudencia fou desenrotllada lo dilluns prop-passat per En Antoni M.ª Borrell y Soler, que tractá del tema «Consideracions generals sobre 'l Dret Català.»

L' auditori, molt nombrós, aplaudí de debó al distingit conferenciant.

—Ha sigut elegit president de la *Lliga Regional* de Manresa, nostre distingit company de causa En Jaume Figueras.

—Entre 'ls advocats de Barcelona, s'está firmit un missatge dirigit al distingit catedràtic Dr. Joan de Deu Trias y Giró, per les notables conferencies sobre Dret català, que segueix donant en nostra Universitat literaria.

Los firmants s'inscriuen ademés en una subscripció destinada á costejar la publicació de les esmentades conferencies.

—S'han publicat en catalá y en castellá los nous Estatuts del Ateneu Barcelonés.

—Lo dia 4 d'aquest mes, y ab assistència d'un nombrós auditori, la *Institució Catalana de Música*, doná en l'Ateneu Barcelonés una notable audició de diferents obres del gran mestre compositor En Joan S. Bach.

—Lo dissapte, dia 5 del mes que som, inaugura lo *Centre Excursionista de Catalunya*, un curs de lectures de clássichs catalans, per En Jaume Massó y Torrents. La primera lectura se dedicá á la «Crónica d'En Jaume I d'Aragó.»

—Lo dia 27 del mes passat, la *Lliga Regional* de Manresa celebrá una lluhida vetllada en commemoració de la aparició de la Santíssima Llum en aquesta ciutat.

La part musical fou molt ben interpretada per los senyors Durán, Santamaría, germans Sangrà, Prunés y Espinalt. En la literaria llegiren poesies originals los senyors Tardá, Vallés, Fius, Carbonell, Clarena y ls senyors Pons, Vives y Padrós donaren lectura d'altres composicions degudes respectivament á En Angel Carbonell, Mossén Jacinto Verdaguer y al malaguanyat Antoni Camps y Fabrés.

En Joaquím M.ª Thomasa doná á conèixer un notable treball demostrant la anterioritat y superioritat de la llengua catalana sobre la castellana.

La vetllada s'obrí ab un notable discurs del president senyor Figueras y finí ab un patriòtich parlament de gracies pronunciat per lo Sr. Carol.

La concurrencia, molt nombrosa, aplaudí á tots quants van pendre part en la festa.

—Escriuen de París, que 'l dia 23 del mes passat tingué lloch en la Sala Erard, un notable concert organísat per nostre distingit compatrici En Joan Pujal. La nota característica de la festa fou la execució de les composicions «Planys» y «Ave María» de nostre Morera, y lo fet de cantarse en catalá l'inspirat fragment «Aniversari» del poema «Desolació» del mestre Granados.

—S'ha constituít la Agrupació Catalanista d'Olot, que compta ab molts y valiosos elements.

Avant sempre.

—En Francisco de P. Bedós doná 'l dia 3 d'aquest mes una notable conferencia en lo *Centre Catalá* de Sabadell, sobre impressions de un viatge de Barcelona á Cuba.

—Lo dimars prop-passat lo Sr. Garriga y Massó doná en l'Ateneu Barcelonés, sa segona conferencia sobre 'l Regionalisme. Se declará partidari de la creació d'escoles catalanes y de la aplicació del *self-governement* á Catalunya, pero va fer constar que no estava conformé ab les Bases de Manresa, que son lo fonament de la propaganda de tot lo Catalanisme militant.

—La *Opinió Catalana*, setmanari que 's publica á la Habana, redactat en catalá y en castellá, celebra en lo darer número aquí rebut, lo primer aniversari de sa publicació, ab notables millores. Del article de salutació als lectors, ne copiam les següents ratlles:

«Dever del periódich es, donchs, al cumplir l'any de vida en lo sacerdocí de la seva professió, celebrar manifestament sa festa major engarlandantse ab profuses reformes; dedicant en aquest número escepcional un tribut á quiscuna de les provincies catalanes, á la patria nostra, de nostres ante-passats y que juramentem pera nostres fills en lo demá, net de deshonres.»

—Lo dimecres prop-passats morí en aquesta capital l'ilustre escriptor francés En Albert Gelée y Bertal, autor de la traducció de «Terra baixa» fa poch temps estrenada á París ab complert éxit. (A. C. S.)

—Lo dia 5, nostre bon amic y company de causa En Antoni de P. Capmany, doná en lo *Centre Catalá* de Sabadell, una notable conferencia sobre 'ls antichs gremis catalans.

Euskaria.—Ab lo títol de *Euskalduna*, s'ha constituít á Sestao una societat que 's proposa treballar pera lo desvetllament del esperit nacionalista bascongat y la reconquesta de les anyorades llibertats de la Euskaria.

ESTRANGER

Suïssa.—Los delegats dels grups socialistes han votat per unanimitat una proposició pera presentar á la Assembla federal demanant la elecció directa del Concèll federal y la adopció del sistema de la representació proporcional, com á contrapés á la major potencia que ha adquirit lo poder central ab motiu de la resolució aprovada del rescat dels ferro-carrils.

Alemanya.—Dintre la confederació alemanya, ja fa temps que Prussia tracta de exercir un domini absolut, esborrant de mica en mica tots los privilegis distintius dels diferents Estats confederats. Fins no fa gayre, aquesta assimilació tenia lloch sense grans protestes, més un incident ocorregut dintre la comissió encarregada de la reforma del procediment militar, ha vingut á demostrarnos que ja hi ha algun Estat confederat que 's desvetlla y que, les imposicions, cada dia mes exagerades de la Prussia, no tardarán en trobar resistencia entre aquells pobles que, al confederarse, no entengueren perdre sa personalitat propia.

Lo baró Hertling, indicá, al discutirse lo projecte de la reforma en lo procediment militar, que la comissió devia tenir en comte en ses deliberacions, los drets que la constitució de 1871 regoneix á Baviera en lo referent á conservar plé poder en sa propia jurisdicció militar.

Lo ministre de la guerra Gossler declará que la Prussia no regoneix á la Baviera aquest dret de jurisdicció suprema y que, en nom del govern, manifestava que eran inacceptables aquestes aspiracions de Baviera. Immediatament s'axecá lo representant de Baviera en lo Concèll federal, y, contestant á aquestes insultants declaracions, va dir: «Fins ayuy havia cregut que 'ns podriem entendre. Després de aquestes manifestacions ja axó 'm sembla duptós. La Baviera no regoneix al emperador lo dret de decidir en suprema instancia los assumptos sotmesos á la jurisdicció militar, perquè aquest punt está ja regulat per la constitució en un sentit ben diferent. La Baviera ha cregut fins ara possehir exercit independent: no hi renunciará pas.»

Com ja era de preveure la comissió no ha regonegut lo dret reclamat per la Baviera y ho ha sotmés á la deliberació del Concèll federal. De totes maneres la protesta contra la unificació alemanya que somia Prussia, ja s'ha formulat d'una manera precisa y enérgica. No será aquesta la dèrera porque no podem creure que, ni la Prussia reculi en son camí, ni 'ls Estats confederats acceptin mansament lo jou que s'els hi imposa.

Anglaterra.—Les eleccions municipals á Lóndres, tenen aquesta vegada una importancia especial puix lo govern Salisbury ha anunciat la intenció de privar al Concèll de comtat de gran part de llurs atribucions administratives y

concedirles a les municipalitats parroquials: Ha assegurat lord Salisbury, que lo triomf dels candidats ministerials serà una ratificació anticipada d'aquest projecte descentralisador.

Lo ministre de colònies En Chamberlain ha fet també declaracions francament descentralisadores en un *meeting* celebrat en lo teatre Lurrey, condemnant la centralisació política y dihent que aquesta y la corrupció administrativa son causa de grans perills en les metròpolis modernes.

Austria-Hungria.—En un concell de ministres, presidit per l'emperador y al que hi assistiren lo comte Goluchowski y los primers ministres austriach y húngar, baró Gautsch y baró Banffy, se prengué l'acort, després de llarga deliberació, de procedir, durant lo mes de Març al nomenament de les delegacions austro-húngares pera los Parlaments de Viena y de Budapest, é immediatament convocar aquestes delegacions a Budapest a fi d'assegurar son bon funcionament qualsevol que siguin los successos que tinguin lloch a Viena.

—Després de la retirada dels alemanys de la Dieta de Praga ha continuat aquesta funcionant, regnant la major harmonia entre tots los demés grups. S'ha aprovat definitivament lo missatge al emperador en que s'afirma de nou la autonomia de Bohemia, y en que s'reclama lo coronament del emperador a Praga.

La Dieta ha sigut tancada als crits entusiastes dels txechs de visca l'emperador!

—Per fi's publicaren les ordenances redactades per lo governador de Bohemia, comte de Coudenhove, pera substituhir a les famoses ordenances del comte Badeni. En elles se procura acontentar a txechs y alemanys, puix partexen del principi de la divisió de la Bohemia en tres regions lingüístiques, una alemanya, una altra txeca, y la tercera mixta, ab iguals drets pera les diferentes llengües. Com ja pot suposarse no han agradat ni als alemanys ni als txechs, puix quan les coses han arribat al extrem que a Bohemia, no es ab solucions intermitges ab que poden solucionar-se los conflictes. La lluyta entre 'ls txechs y alemanys es entaulada y no admet altra solució que, ó lliurar per complert als primers del predomini dels segons, ó consagrar de nou la preponderancia de aquestos.

—Lo succés de més importancia de que devém donar compte a nostres llegidors es lo referent al cambi del govern austriach, dexant lo poder lo baró Gautsch pera ser substituhit per lo comte Francesch Thun, cambi de gran trascendencia puix indica un giro complert en la política austriaca en sentit favorable a les aspiracions nacionalistes dels txechs de Bohemia.

Curta é infeconda haurá sigut la gestió del gabinet Gautsch. La obstrucció incalificable dels alemanys en lo Parlament de Viena que, sens escrúpuls de cap mena, se valgueren de tots los medis pera produhir perturbacions ab que fer inevitable la retirada del comte Badeni, va portarlo al poder. La tasca del gabinet Gautsch no era passenzilla. Los alemanys enorgullits per llur triomf devien exagerar, com ho han fet, les seves pretensions; per altra part los txechs era ja de presumir que no voldrien perdre les ventatges ab tant treball alcançades. Així ha succehit. No sols lo compromís ha restat sense aprovació, sino que ha sigut impossible que de la Dieta de Praga ne sortís altra cosa que la manifestació del abim qui avuy separa a txechs y alemanys.

La retirada dels alemanys de la Dieta, lo projecte de

missatge que l' motivá y l' desagrado general ab que han sigut rebudes les ordenances que governativament va publicar lo comte Coudenhove, han sigut motius mes que suficients pera declarar fracassada per complert la seva gestió.

Lo cambi de govern, substituhint al baró Gautsch per lo comte Thun, indica que l'emperador Francisco Joseph ha comprés per fi que, entre 'ls txechs y alemanys, devía decidir-se per los primers.

Lo comte Thun es del partit de la gran propietat feudal, que en l' assumpto del missatge ha estat de complert acort ab los partits txechs. Lo seu pas per lo poder no pot menos d'esser favorable als nacionalistes de Bohemia.

F. CAMBÓ.

Lo día 6 d'aquest mes, morí cristianament a Castelltorsol

EN ESTEVE PRAT DE LA RIVA Y MAGARINS

pare de nostre benvolgut company de redacció En Enrich Prat de la Riba.

Al desitjar un etern descans a la bona ànima del finat, desitjam que 'l bon Deu donga una saludable conformitat a nostre bon amich y a sa apreciada familia y pregam a nostres llegidors que no obliden en ses oracions la virtuosa ànima del finat.

(Q. A. C. S.)

LLIBRES REBUTS

Francisco Antich é Izaguirre. Luz Fernandez. Novela. Palma 1897.

En aquesta novela lo senyor Antich nos presenta una població de segon ordre ab tots los seus vicis y defectes; en mitg del quadro general destaca la familia de D. Víctor pel contrast dels caràcters. Al costat d'ell, l' opulent banquer que obsessionat per la fam d' or ofega tots los altres sentiments, y no repara en los medis ab tal que puga conseguir sos desitjos, brilla la simpática figura de Luz. Aquesta, tal com la presenta 'l novelista en los primers capítols, es una figura escultural y tot un caràcter, pero luego los seus actes relacionats ab Gabriel desdiuhen molt d' ella. Lo tipo de Gabriel, ab son caràcter violent y retret, arrastra la atenció y les simpaties del lector, y junt ab Luz forma 'l centre del quadro hon se destaquen les figures secundaries de Trina y D.ª Milagros. En resúm, *Luz Fernandez* es una noveleta escrita sense pretensions y ab un fi moral.

R.

Notes curioses.

Sant Joseph.—La iglesia d'Occident se llevá més tart que la d'Orient a honrar al gran Patriarca; aquesta, especialment en la Grecia y en l'Egipte li donaren culte desde los primers segles. D'aquelles regions orientals portaren la devoció al espós de la Verge Santíssima los frares carmelites en los dies de la xii centuria, al venir de la Siria a Europa.

En la única festa que sembla que 's feya recordança de Sant Joseph, pero d'una manera especial, es en la dels Desposoris, que se celebrava en lo segle iv, segons diuen

alguns autors; pero ab tot y esser així no fou inclòs son nom entre los sants del martirologi romá, fins molt avançat lo segle dotzé, en los dies que en la ilustre ciutat de Bolonia existia ja una iglesia dedicada á sa gloria y honor. No 's propagá molt després á sa veneració.

Gerson, que visqué á últims del segle xiv y principis del següent, nos fa saber que en son temps se resava á Sant Joseph en la iglesia de frares agustins de Milá, y que l'any 1399 los frares mendicants començaren á celebrar sa festa d'una manera especial. Aqueix escriptor es qui en lo concili de Constança tributá singulars elogis al qui en la terra tingué la representació del Etern Pare, fent evidents los mérits que l'abonaven pera que sa figura resplandís degudament entre les dels demés sants; y entusiasta de son patronat, escriu tres cartes plenes de saber y erudició al objecte de promoure lo culte al humil fuster de Nasareth. La primera fou dirigida al duch de Berry en 1413; la segona al xantre de la iglesia de Xartres; y la última á totes les iglesias.

D'aquesta manera, en lo segle xv es quan comença ab gran impuls á desenrotllarse la devoció á Sant Joseph, propagantse per Espanya, França, Bèlgica, Alemanya, Italia y altres nacions europees. Lo gremi de fusters de Barcelona, que tenia per patró á St. Joan Baptista, es una de les primeres corporacions populars d'Europa que 'l prenen per patró en los primers anys del segle xvi, y així successivament va estenentse lo recort d'aquell descendent del rey David. Gregori XV, als pochs dies de pujar á la Seu de Sant Pere, açó es, als 21 de Febrer del 1621, establí que sia la diada del 19 de Març en que s'ha fixat la festa de Sant Joseph, de precepte, prohibint tota classe d'obres servils y fins les funcions públiques dels tribunals.

Urbá VIII, qui relleva á aquell papa virtuosissim, al cap de dos anys confirma aquella disposició en altre document pontifici, essentne per lo tant, aquestos, los precursors del actual Sant Pare Lleó XIII, qui ab un Breu del 28 de Janer del any 1890, maná que la festa del pare putatiu de Jesús, ho fos de precepte, ab obligació de oír la Santa Missa y privació de tot treball mecánich.

Y així tenim que no es dels nostres dies la festa de precepte de Sant Joseph, sino de 279 anys avans d'esser resablerta. Y tant es d'aquesta manera, que segons lo llibre de Deliberacions del Concili de Cent de Barcelona, á 2 de Març del 1629, després d'haversen parlat já á 16 del mes de Febrer del mateix any, fou acordat que 's manés que lo dia de Sant Joseph, *sia respectuosament festa de manament, conforme les demés festes de precepte.*

Barcelona s'ha mostrat desde aquells dies ésser devota del gloriós patriarca Sant Joseph. Ho diu lo sens fi de Josephs que sempre ha comptat entre sos fills y la opinió generalment sustentada per tothom de que lo dia del patró dels fusters y de tants Josephs y Josephas, devia d'ésser festa. Per açó nostres avis ja la celebraven y era tradicional lo celebrarla com á dia d'esbarjo fora lo cercle de muralles que envoltava la ciutat, en les poblacions vehines de Sarriá y Pedralbes, los qui no 's acontentaven ab quedar-se al barri de Gracia, que era llavors en l'imaginació de tothom bon xich mes lluny que are. La opinió bastant general de que lo dia de Sant Joseph no podia entrar en Quaresma y fins de que 's podia fer alguna ballaruga, es una confirmació de la idea ab que 's tenia la diada del Sant. Per açó es que quan començá á celebrarse, are fa vuyt anys, ningú ho trová estrany, sino molt natural.

A 19 de Març del 1840 fou colocada la primera pedra del mercat de Sant Joseph de la Rambla que porta lo meteix nom. Aquell mercat nos porta á la memoria aquell convent de Carmelites descalços fundat per lo V. P. Fra Joan de Jesús y per lo piados magistrat de la Reyal Audiencia de Catalunya lo Dr. D. Joseph Dalmau l'any 1586, al mateix temps fundador aquest últim, que era distingit literat, del noviciat de Josephts de Gracia, hon descansen ses mortals despulles, y quina casa de Sant Joseph subsistí fins que s'esdevingueren los successos del any 1835. Allí hi havia establerta una fàbrica de materials de impremta protegida per lo rey, y en sa iglesia hi brillejaven ab tot lo esplendor del geni que les creá, notables obres d'esculptura del inoblidable Amadeu; d'aquella comunitat ne formaren part varons grans per ses virtuts y saber entre los quals no es pera ésser oblidat aquell P. Fra Ramón de Sant Joseph, teólech y predicador, autor d'aquells tan populars Goigs de Sant Joseph que començan ab aquell concepte de la *Tornada*.

«Pues sois Santo sin igual,
y de Dios el mas honrado.»

que tanta polsaguera axecá en 1743 entre los teólechs de Barcelona, mostrantse especialment contraria una comunitat religiosa que contra aquest elogi tributat als mérits del Patriarca oposava los del Baptista.

RAMÓN N. COMAS.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Dia 5.

Inaugura ses tasques del present curs la Academia de Dret de Barcelona, llegint son president, En Carles M. Soldevila, un discurs sobre 'l tema «Consideracions filosófiques sobre 'l contracte del treball.»

—La suscripció á favor dels pobles perjudicats en les darreres inundacions puja en aquest dia 122,682'98 pecetes.

—A bordo del vapor *Alfonso XII*, surten de nostre port uns 800 soldats que van á engrossar l'exèrcit que lluyta contra 'ls separatistes cubans.

Dia 6.

Lo catedràtic En Joseph Doménech y Estapá dona una conferencia en nostra Universitat sobre 'l tema «Interpretació que deu donarse al zero y al infinit matemàtic.»

Dia 9.

En la sessió d'aquest dia, dona compte nostre Ajuntament, de la inversió de 600 pecetes concedides als vehins de Llànsa perjudicats en les darreres inundacions.

Dia 10.

Los diaris publican un anunci dihent que havent tingut un complert éxit les gestions de la comissió de dependents de comerç encarregada d'obtenir lo descans dominical, des del dia 13 d'aquest mes, tots los diumenges tancaran ses portes les botigues de Barcelona.

—Llegim que s'ha publicat l'anunci trayent á públich subasta la construcció del primer troç de la carretera del Estat, de Sabadell á Granollers.